

El gust per la lectura

La veïna

Isabel-Clara Simó

Dossier per als alumnes

Curs 2021-2022

3r i 4t d'ESO

El gust per la lectura 2021 – 2022

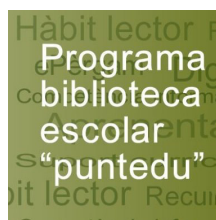
Tercer i quart d'ESO

Dossier dels alumnes

Departament d'Educació

Subdirecció General de Plurilingüisme
Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Sergi Barceló i Trigueros

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, està exempta de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No Comercial-Compartir Igual 4.0 Internacional de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se'n senti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

SUMARI

PRESENTACIÓ	4
-------------	---

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

Abans de la lectura	
Aspectes biogràfics	6
Qüestions prèvies	13
Durant la lectura	15
Després de la lectura	25

PRESENTACIÓ

Sens dubte, la novel·la negra és una magnífica oportunitat per a potenciar el gust per la lectura dels nostres alumnes. Conté tot un seguit d'ingredients que porten la lectura a un pas més del gaudi artístic, ço és, a la necessitat de sado-llar la curiositat. En aquest sentit, la novel·la negra se sustenta, sobretot, en el plantejament de la trama. El desplegament arquitectònic de les relacions internes de la història és cabdal per a engrescar-nos com a lectors, però si ho aconseguim no podrem deixar la lectura sense acabar el capítol i sempre en voldrem més.

Tota novel·la negra arrenca d'un punt de partida: l'assassinat. Per als humans suposa traspassar els límits de la nostra tranquil·litat diària haver d'explorar les causes d'un homicidi i entendre què és que conduí el responsable a cometre'l. Necessitem explicacions i aquesta necessitat és el que ens mantindrà latents durant la lectura:

entendre per què s'ha comès el crim ens conduirà, probablement, a saber qui l'ha comès. En el cas de *La veïna*, a més, trobem un entrebanc afegit i un repte addicional: descobrir per què no és un suïcidi sense comptar amb la complicitat de la policia, la qual, en comptes d'ajudar a resoldre el cas, esdevindrà una oposició per a la seva resolució. De fet, ací trobarem un personatge absolutament "anodi" i sense cap in-

terès particular, el Leo Bent, que es veurà obligat a fer mans i mànigues per desempallegar-se de la sospita que li ha caigut a sobre i resoldre per ell mateix el cas davant la inoperància policial. A tot això, a la novel·la negra que tenim entre les mans tampoc no li falten elements propis del gènere, com els impulsos sexuals dels protagonistes, que enterboliran la trama encara més. El lector anirà descobrint, pàgina a pàgina, mitjançant els indicis intel·ligentment col·locats en la novel·la, el mòbil del crim i, finalment, l'assassí. Serà mitjançant la veu narrativa del miserable banquer i la dels altres personatges que anirem esfilagarsant la trama fins a conèixer tots els detalls, de manera que el ritme de la història s'accelera a mesura que el castell de secrets construït pels perpetradors del crim es desmunta gràcies a la perspicàcia i la perseverança del protagonista.

Estem davant, doncs, d'una novel·la canònica del gènere negre amb certes peculiaritats pròpies de l'estil de l'autora. El realisme necessari d'aquestes novel·les l'aporten els carrers de Barcelona i les ubicacions precises, així com elements fàcilment recognoscibles per a un lector avesat al temps i l'espai compartit de l'autora. En la mateixa línia, els registres lingüístics ajuden a dotar de versemblança les converses que tenen lloc en diverses situacions comunicatives, embolcallades sempre d'un català col·loquial estàndard ben treballat.

Decantar-nos per novel·la negra als centres escolars és, doncs, una aposta segura per generar l'aproximació a la literatura que volem dels joves. Tots aquests ingredients que hem esmentat fan d'aquest tipus de novel·les un esquer magnífic i esdevenen un pretext formidable per a conduir la tertúlia dialògica que es desprèn de la lectura.

“La novel·la policíaca (o negra, no ens barallem), marginada o no, menystinguda o valorada, i fins i tot sobrevalorada, sempre ha estat, està i estarà present. Perquè tracta dels temes que més ens interessin, com són la vida i la mort, o diguem-li l'Eros i el Tànatos, o el sexe i la violència, que tot és el mateix; i tracta de la transgressió que sempre ens tempta, i dona bones raons per a transgredir o no, i parla de la persecució o del control d'aquesta transgressió, el que anomenem justícia, i de la manera com el ciutadà veu i viu aquesta justícia, i tracta aquests temes essencials amb un to distanciat, diguem-ne juganer i brechtià, que ens ajuda a exorcitzar eficaçment les pors que de tot això se'n deriven.” (MARTÍN 2006, p. 9)

A més, triar novel·la negra permet ajustar els temps de lectura als esdeveniments culturals de l'entorn sobre el gènere. Són moltes les ciutats grans i petites que celebren jornades sobre la novel·la negra durant les quals hi ha presentacions de llibres, conferències, fires, etc. Cicles com **Barcelona Negra**, **València Negra** són els més coneguts, però hi ha escampades arreu dels Països Catalans un munt de propostes que poden

servir per a contextualitzar la lectura a l'aula. En el marc d'aquestes jornades literàries, els departaments de Llengües poden proposar una visita escolar per a familiaritzar-se amb el gènere i conèixer de primera mà l'ambient en un d'aquests espais. És, sens dubte, una bona oportunitat per introduir els joves en la comunitat literària.

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

Abans de la lectura

Aspectes biogràfics

1. **Elaboreu un perfil Instagram amb els moments clau de l'autora. Podeu afegir informacions diverses:**

- Fets destacats de la seva vida personal.
- Publicacions.
- Premis.

Podeu triar l'opció digital o manual, la resta ja sabeu com va: cerqueu una imatge de perfil, editeu una breu descripció i proporcioneu informació bàsica. Tot seguit, genereu contingut relacionat amb l'obra i la vida de l'autora.

Ací teniu dos enllaços per a remenar:

- [Lletra](#)
- [AELC](#)

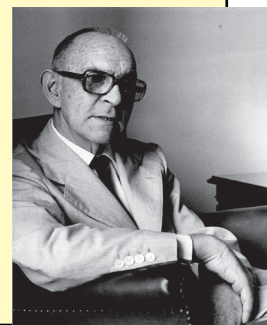
2. **Genereu una línia del temps sobre la trajectòria vital i professional de l'autora. A la xarxa trobareu diverses aplicacions per a crear línies del temps, però una de ben interessant és [aquesta](#). Igualment, podeu crear un [Genially](#) interactiu amb tota mena de recursos.**

3. **La Isabel-Clara Simó de seguida es veu influïda pels llibres de la biblioteca de casa. Com és la biblioteca de casa vostra? Feu una foto a la vostra prestatgeria de llibres i expliqueu a la classe com llegiu, qui llegeix més de casa, què es llegeix més, si acudiu a la Biblioteca Municipal, si converseu sobre el que llegiu...**

4. **L'autora va néixer el 1943, quatre anys després que acabés la Guerra Civil espanyola. La seua infantesa estigué marcada pel període que anomenem "postguerra". Llegiu aquest text i relacioneu-lo amb la poesia d'Espriu *Indesinenter* cantada pel grup alcoià Verdcel tot versionant Raimon.**

Contra la memòria

A la famosíssima novel·la 1984, de Haruki Murakami, hi ha aquestes paraules: "La nostra memòria està integrada pels nostres records individuals i per tots els records col·lectius [...]. Aquests dos tipus de memòria estan estretament lligats. I la història està integrada pels records col·lectius. Si ens prenen

aquests records, o ens els canvien per uns altres, perdem la capacitat de preservar la nostra personalitat [la cursiva és meva].”

L'ofec del Prat és un dels més dolorosos flagells que podem rebre, unit a l'absorció de l'estalvi català i el seu teixit financer. Ara ens assabentem que l'Estat va invertir 1.362 milions en Iberia perquè fos rendible. Sumem-hi l'espoli fiscal i els dits cobejosos de Cañete cap al riu Ebre. Volen anorrear la productivitat catalana. En aquell moment hi haurà pacte fiscal, quan siguem un país definitivament empobrit. Aquest és el pla, i té el suport o la complicitat de forces polítiques catalanes, unes per por, d'altres per interessos i algunes per ingenuïtat.

L'objectiu final, però, que roman en l'esperit col·lectiu i inconscient de les forces espanyoles és robar-nos la memòria històrica. Com Winston Smith, el protagonista de la novel·la d'Orwell 1984, en què es basa la de Murakami, que treballava al Ministeri de la Veritat i que tenia per ofici canviar les notícies dels diaris anteriors per d'altres més avinents al Gran Germà totalitari.

Ja ho diu la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut: nosaltres som una comunitat de “régimen común”, no tenim història, com el País Basc i Navarra. De fet, l'espanyolisme sempre diu que Catalunya no existeix, que se la van inventar no sé quins prohoms dels principis del segle XX. Ho diuen de debò.

Si ens prenen o ens canvien els records col·lectius, la nostra personalitat desapareix. I no us penseu que ho han inventat en un despatx tenebrós, conspirant contra nosaltres: s'ha fet múltiples

vegades a la història i en múltiples cultures. El procés sempre és el mateix: primer et roben el que tens, després et neguen l'existència, i finalment et prenen la memòria. I per això Espriu escriu un poema titulat L'home que esdevenia gos.

AVUI, Ull de peix, 7 de febrer de 2012

5. Prepareu una bateria de preguntes amb el professor de Ciències Socials sobre l'època en què va nèixer l'autora i elaboreu una entrevista als familiars que recorden com va ser aquell temps. Demaneu-los algun objecte relacionat amb aquell període i feu-lo servir com a fil conductor de l'entrevista.

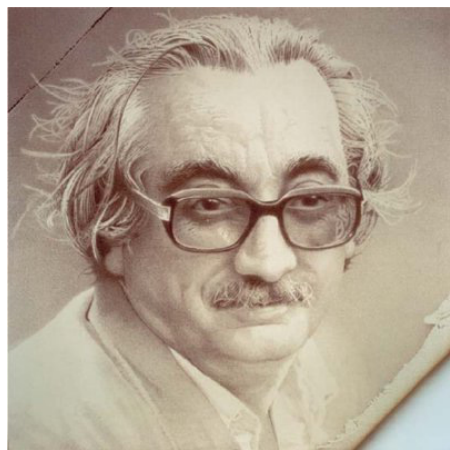
6. La Isabel-Clara Simó va dirigir durant molts anys la revista *Canigó*. Actualment ja no existeix, però continuen havent-hi moltes revistes en català. En coneixeu alguna? En grups de tres, visiteu la biblioteca municipal i trieu una revista de l'hemeroteca, remeneu-la i elaboreu un petit vídeo promocional de la revista escollida.

https://www.lesrevistes.cat/images/recursos/slide/appec_slideshow_03.jpg

7. Isabel-Clara Simó ha afirmat sempre que la figura de Joan Fuster va ser clau en la seua construcció intel·lectual, ideològica i personal. Però, qui fou Joan Fuster? Mireu aquesta entrevista i estigueu atents. Tot seguit en farem un qüestionari digital:

Entrevista

8. Era pública i notòria l'estima i l'admira-
ció que Isabel-Clara Simó professava a Fuster,
tant a nivell intel·lectual com a nivell personal.
En aquesta entrevista de la revista *Canigó*
conversen sobre la pròpia figura de Fuster.
Llegiu aquest fragment i comenteu les pregun-
tes que us fem:

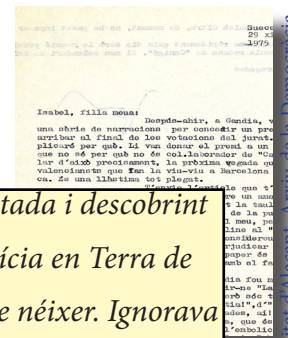
Simó: Et podem fer una "declaració d'amor"? Ets conscient que, de la nostra generació endavant, ets un eix fonamental, un home que ens desperta una apassionada fidelitat?

Fuster: Que soc objecte d'unes fidelitats, en soc conscient, perquè, al llarg de molts anys, no he estat l'únic, però sí el més descarat. Abans de la teva generació, la gent estava condicionada per unes quantes coses. Però cada vegada hi ha gent amb menys prejudicis. Els jovenets d'ara s'ho miren amb uns ulls nous.

- a) A què creieu que es refereix Fuster quan diu que els joves d'aquell moment (1975) tenien cada cop menys prejudicis i s'ho miraven tot amb ulls nous?
- b) Per quins elements creieu que estava condicionada la generació anterior a la Isabel-Clara?

9. Per què Fuster és tan important per a l'autora i per a la cultura catalana? Cerqueu en aquesta [pàgina web](#) i tracteu d'extreure algunes idees sobre el personatge. Compartiu-ho amb la resta de la classe i extraieu algunes conclusions.

"Vaig viure la carrera desconcertada i descobrint el món a cada pas, com si fos Alicia en Terra de Meravelles. Fou com si acabés de néixer. Ignorava que tenia un país i que tenia una llengua (tot i que era la llengua de la família i de tot Alcoi). Hi vaig arribar analfabeta i hi vaig aprendre a llegir i a escriure. Hi vaig arribar com a provinciana i en vaig sortir essent una ciutadana. Ho va fer Joan Fuster. [...] Jo enyoro Joan Fuster. Tot el país l'enyora. Fins i tot per a criticar-lo o per bescantar-lo". (Els racons de la memòria, p. 126-127)

10. Un altre referent literari d'Isabel-Clara Simó va ser Josep Pla. L'univers Pla és complex i controvertit, però el valor del seu testimoni literari és encara monumental. Llegiu plegats el següent text i prepareu-ne una lectura en veu alta.

<https://e00-elmundo.uecdn.es/assets/multimedia/imagenes/2014/07/22/14060135841060.jpg>

En els afers sentimentals, els italians tenen fama de no disposar de massa sentit del ridícul. Tenen el cor d'una musicalitat esfilagarsada. Quan hom arriba a Itàlia amb les idees i els sentiments de la societat que ens ha construït, amb la hipocresia, la timidesa, el sentit del ridícul, el gust de la clandestinitat que ens caracteritza, trobem que l'expansionisme, l'exhibicionisme verbal, té un impudor estrany. Però no arribéssim, per aquest camí, a interpretacions massa simples, excessivament unilaterals. La desfibració cordial és una mera malaltia infantil que acaba per resoldre's en fredor de dibuix, passió constructiva, gust per l'anàlisi, lucidesa seca, desproveïda d'il·lusions, lleugerament amarga. Així jo veig l'Itàlia.[...]

A primera hora del matí albiràrem, a ponent, la grandiosa costa oriental de Sardenya. La frescor del rou de l'alba posava sobre el granit rogenic del coster una humanitat formiguejant. El vaixell enfilà el golf degli Aranci, deixà a la dreta l'illa de Caprera, pàtria de Garibaldi, d'una superba neu-sa mineral, i penetrà fins al port de Terranova. En aquest port vaig prendre el tren fins a Sàsser. Com en totes les illes del Mediterrani —com a Menorca i a Delos, a Corfú i a Elba—, l'arribada a Sardenya us fa sentir com una immersió en una estranya, remota, llunyania. A les illes tot té un punt somort, d'atonia, de calma somniosa: és com si portéssiu cotó fluix a les orelles. Hi ha perso-

nes que no poden sofrir-ho. Jo m'hi adapto sense gaires compliments. La vida intensa m'empipa. Quan vaig veure que el tren enfilava un paisatge de terres altes, muntanyós, poblat de suredes i de pins, l'aire ple d'olors de farigola, romaní i espígol, amb les flors grogues de la ginesta, el sòl cobert d'argelagues florides, solitari i desert, em semblà trobar-me altra vegada a la meua terra materna. Encant de Sardenya!

Sàsser és una petita població provinciana, posada sobre una gran planura, una marina blanca, verda i trèmula. El mar es veu al nord, en llunyania, i l'aire hi palpita en una lluïssor blava i lleugera. Il leve tremolor della marina. Des de la part elevada de la vila, es veu l'illa Asinària i les boques de Bonifaci, l'estret entre Còrsega i Sardenya, terror de la navegació antiga. El paisatge és esventat, masculí, d'una puresa lineal fascina-dora. Les taques de blanc, sobretot, estan situades en aquell punt dolç entre l'esmoreïment groguenc i l'explosió africana: són els blancs de Corot, exactament.

Del llibre Illes mediterrànies 2.

De Còrsega a Malta.

Barcelona: Destino - Edicions 62, 1986, p. 65-67

11. **Tot i la seva tasca com a escriptora, l'autora no va parar mai d'escriure articles d'opinió. A partir d'aquesta taula i de la descripció que fa Carles Cortés del seu estil, tracteu d'identificar els trets de la taula en el següent article:**

Racisme

“La frase sempre comença així: «Jo no soc racista, però...» O bé: «Aquesta no és una manifestació racista, però...» I a continuació una mostra inequívoca de racisme. Preparem-nos, perquè el que ha passat a El Ejido (Almeria) no és la primera vegada que passa a Europa ni serà l'última; tot al contrari, tinc el convenciment que els brots racistes i violents s'incrementaran a mesura que la immigració augmenti.

A El Ejido, un magribí amb les facultats mentals trastornades va assassinar a punyalades una noia de 26 anys. Un fet esgarrifós, espantós; quan intento ficar-me en la pell de la seva família, dels seus amics, miro d'entendre també la ira immensa que hi deuen sentir. Un home va matar una dona. La ira esdevé, però, racisme quan hom culpabilitza tots els qui s'assemblen a l'assassí. Un abundant nombre de veïns d'El Ejido no en tenen prou, amb la detenció de l'assassí: han decidit que la noia va morir a mans de tota la comunitat magribina, i això és racisme.

¿No seria una bestiesa culpabilitzar tots els bascos per un atemptat? ¿O culpabilitzar tots els russos per la massacre inadmissible i criminal de Txetxènia? ¿Podem admetre les dones que la majoria dels europeus pensin que hi ha agressions contra les dones perquè provoquen els homes?

¿Tenir el mateix color, la mateixa nació o el mateix sexe que un individu que ha comès una barbaritat vol dir que els qui tenen el mateix color, la mateixa nació o el mateix sexe també són culpables? La resposta a aquesta pregunta és la que determina si som racistes, xenòfobs o sexistes, i la resta són romanços.

Aquells veïns d'El Ejido van carregar fins i tot contra un grup de magribins que es manifestaven en repulsa de l'assassinat! Això ha passat a Andalusia, però passa o passarà a Catalunya i a tot arreu d'Europa. I per això els partits d'extrema dreta tenen qui els escolti. És urgent que s'iniciïn unes campanyes explicatives, que dissuadeixin la gent de confondre la responsabilitat individual amb la col·lectiva.

També intento posar-me en la pell dels magribins, de qualsevol immigrant. Imagino les seves reunions, com comparteixen les seves pors, i com els membres més influents o més destacats de la comunitat llancen la consigna que ningú cometi el menor delictes, perquè si un roba, els culparan a tots, si un ven droga, tots seran titllats de camells. No hi ha dret.”

AVUI, 3 de febrer de 2000

<i>Exposa la seva ideologia</i>	<i>Utilitza una forma directa i clara</i>	<i>Ofereix el seu pensament</i>	<i>Mostra la visió crítica i punyent de la realitat</i>
<i>Fa servir la ironia</i>	<i>Qüestiona i relativitza les normes establertes</i>	<i>Són textos concisos i breus</i>	<i>Estructura del debat retòric: captació de l'atenció, argumentació i resum i apel·lació als lectors</i>
<i>Temàtica sobre temes culturals, lingüístics i socials</i>	<i>Els textos parteixen de l'observació de la realitat</i>	<i>Defensa de les llibertats en tots els seus aspectes</i>	<i>Referències a intel·lectuals</i>
<i>Influència de la formació filosòfica</i>	<i>Llibertats nacionals</i>	<i>La situació de les dones</i>	<i>Les injustícies</i>

12. Isabel-Clara Simó comença a utilitzar el català com a llengua culta després de conèixer Joan Fuster. A partir d'ací, es converteix en una defensora del català enfront de la discriminació lingüística.

a) Repartiu-vos aquests textos i comenteu-los en petits grups amb l'ajuda d'aquestes preguntes (no cal que les contesteu).

- Quin és el posicionament de l'autora envers la llengua?
- Sobre quin element temàtic argumenta el seu punt de vista?
- Fins a quin punt l'autora viu la realitat que explica?
- Quina és la tesi de l'autora?
- I tu, què en penses?

b) Tot seguit, un membre de cada grup haurà d'anar a un altre grup i explicar el seu text.

c) Finalment, torneu al grup inicial i comenteu algunes consideracions generals amb la resta de la classe.

d) Genereu un decàleg entre tots sobre les conclusions de l'activitat i pengeu-lo a la classe.

Text 1: “Fa quasi quaranta anys, Joan Fuster ho deia així a Nosaltres, els valencians: «L'Estat jacobí no farà mai cap concessió motu proprio a les llengües no oficials dels pobles que enclou. Les concessions en tal sentit, caldrà arrencar-les-hi, i això ha de ser a través d'una acció civil coordinada i lúcida.» Bé: ja són llengües oficials i les concessions, quan hi són, continuen essent arrencades amb força.» (“Aznar i la llengua”, De fil de vint, diari Avui, 6-2-1999)

Text 3: “Escriure és com estar condemnat a una obligació inevitable i alhora és el moment en què tantes una mica això que es diu llibertat: tu, com déu, manegant la vida dels altres, pintant paisatges i moblant les cases, i alhora com un miserable captiu que està al marge i que no vol estar-ho. I ho he fet només en la meua llengua, per tossuderia, sí, per patriotisme, també, però sobretot —sobretot— per necessitat. Ja ho saps, que et menysprearan, ja ho saps, que sempre seràs de segona.” (Els racons de la memòria, p. 139)”

Text 4: “Mai no em vaig preguntar per què la meua llengua era de segona i la llengua de debò era l'espanyola. Ni vaig sospitar mai que això significava que jo, com a persona, i tots els que m'envoltaven també érem ciutadans de segona categoria. [...]”

Text 5: “Per això em rebenta que hom defensi el bilingüisme per defensar-se exclusivament a ells mateixos i la seva mala consciència. Més amunt et deia que és pervers basar l'argument aquell que hem de parlar espanyol «para que nos entendamos todos» en una injustícia: que a nosaltres ens han obligat a aprendre el seu, però nosaltres no els hem obligat a ells a aprendre el nostre. Doncs aquí es dona una perversitat més gran: dir que hem de ser bilingües pels drets dels immigrants és basar-se en una injustícia descomunal: que existeixen els immigrants, que hagin estat arrencats de la seva terra. La cosa més lògica hauria estat, davant la massiva immigració, dotar Catalunya de tota mena de mecanismes per a ajudar-la en la tasca d'integració dels nousvinguts; no, lluny d'això es diu «en nom de la justícia», que som nosaltres els qui hem de renunciar a la nostra llengua perquè els «señoritos» andalusos han malversat la seva terra i n'han foragitat els seus legítims propietaris, el seu poble.” (Carta al meu net. Sobre el nacionalisme, p. 69)

Decàleg dels Drets lingüístics del temps

- 1r** Parla en valencià a tot arreu. Una llengua viva és una llengua parlada.
- 2n** Transmet i ensenya el valencià als teus fills. Les llengües que es transmeten són les que viuen.
- 3r** Parla en valencià sempre que pugues i ofereix-lo a les persones nousvingudes i a qui l'està aprenent.
- 4t** Respecta i valora totes les llengües, i demana el mateix tractament per al valencià.
- 5é** Aprecia i valora totes les variants geogràfiques del valencià. La unitat en la diversitat és com es manifesta la riquesa de les llengües.
- 6é** Expressa't bé en valencià. Eres un exemple per als xiquets i per a qui l'està aprenent.
- 7é** Dona suport als mitjans de comunicació en la nostra llengua. Consumeix béns i productes etiquetats en valencià.
- 8é** Consumeix productes culturals vehiculats en valencià (literatura, cinema, teatre, música, etc.) i fes-los conèixer a les teues amistats.
- 9é** Fes que el valencià siga la llengua de les teues xarxes socials. Així et presentaras al món com a valencianoparlant.
- 10é** Exerceix els teus drets lingüístics. Demana sempre que pugues els serveis en valencià. Hi tens dret.

Text 2: “Si em permeteu l'al·lusió personal, puc afirmar, sense cap dubte, que he patit, com a ésser humà, discriminacions pel fet de ser dona; pero ni de lluny es poden comparar a les discriminacions que he patit i que pateixo per ser catalanoparlant i catalanoescriptent; i no m'estic referint només a l'època franquista. Encara més, fer afirmacions sobre la llengua continua sent perillós, si aquesta llengua és la catalana.” (“92%!”), De fil de vint, diari Avui, 8-9-1999)

13. Imagineu-vos que teniu un grup de música i que voleu fer un disc, però dubteu en quina llengua editar-lo, en català o en castellà. Feu grups de sis i dividiu-vos en dos equips. Prepareu un debat amb arguments que defensen una tria o una altra. En acabat, poseu en comú els arguments amb tota la classe.

14. Quina creieu que és la intenció d'un autor a l'hora d'escriure una obra? A partir d'aquesta definició que fa Carles Cortés sobre la narrativa de l'autora, què creieu que és el que persegueix en la seva literatura?

“Les seues històries ofereixen la projecció de les formes psicològiques bàsiques de l'ésser humà: l'interès, la imaginació, la memòria, la simpatia, l'antipatia, el desig, el temor, l'esperit de contradicció, la satisfacció, el plaer, la sorpresa, etc. Els seus relats es mouen, doncs, dins dels límits de la literatura psicologista, on el centre és un personatge extern a l'autora sobre el qual es recrea la construcció del món propi a través de la seua visió personal.”

- Crear una trama mitjançant una acció trepidant?
- Descriure llocs extraordinaris?
- Conèixer i analitzar l'ànima humana?
- Convèncer el lector del seu punt de vista?

Qüestions prèvies a la novel·la

15. El títol d'un llibre no sempre el determina el propi autor. De vegades, són els editors els que el decideixen a partir de criteris comercials. Quins creieu que poden ser aquests criteris? En petits grup, imagineu que sou una editorial. Elaboreu un decàleg sobre com han de ser els títols del vostre catàleg. En acabat, poseu-los en comú.

Murakami: l'autor japonès tria el títol *Norwegian wood* per a la seva novel·la pel títol de la cançó dels Beatles. En canvi, en alguns llocs el van traduir com a *Tòquio blues*. L'autor no hi va estar massa d'acord, però ho va acceptar. El que sí que no va acceptar van ser determinades cobertes, que les va fer retirar.

Murakami: un altre títol seu és *L'amant perillosa*, un títol massa explícit i massa prosaic que s'allunya de la traducció anglesa *East of the border, West of the sun*.

Muriel Barbery: va treure un llibre que es deia *Une gourmandise*. Aquí es va traduir per *Una golosina/ Una lllaminadura* en sengles edicions castellana i catalana. Amb el temps es va reeditar en castellà en una altra editorial i li van canviar el nom per a presentar-lo com si fos nou. En van dir *Rapsodia gourmet*.

Carlos Zanón: En una traducció a l'alemany li van canviar força el títol perquè l'editorial volia que aparegués el nom de Barcelona.

Marta Cernicero: l'autora va posar un títol a corre-cuita per a presentar-lo a l'editorial: #Walden. Finalment, l'editorial va triar el títol *Coníferes* perquè la proposta de l'autora podria dificultar l'indexament del llibre per raons tipogràfiques. Això sí, a la coberta del llibre apareixen tots dos títols.

16. Una novel·la negra genera una sèrie d'expectatives que en condicionen la lectura. Proveu de descobrir què és el que us suggereix aquest tipus d'històries amb una paraula. Escriviu-la i compartiu-la amb la resta de la classe. Feu-ne un núvol de paraules i comenteu-ne els resultats.

17. Segur que coneixeu alguna història pròpia del gènere de la novel·la negra. Potser heu vist alguna sèrie o una pel·lícula. En podeu dir algun exemple?

Quins són els elements que aquestes històries tenen en comú? En petits grups, elaboreu un llistat amb els ingredients que creieu que aquestes històries han de tenir. Podeu fer servir aquest esquema:

TÍTOL:	
Tema	
Argument	
Com són els personatges?	
Qui condueix la descoberta?	
Mòbil	
Espai físic	
Objectes comuns	

18. En l'estudi introductori, Carles Cortés afirma que “La veïna presenta un discurs narratiu pròxim a les fórmules de l'oralitat. Els nombrosos diàlegs entre els personatges reproduïxen els seus parlaments, tot prescindint de les acotacions que delimiten la procedència de les veus que hi participen”. Us animem a identificar marques d'oralitat durant la lectura i anotar-les en una taula com aquesta:

Marques d'oralitat:

19. Segur que tots teniu al cap una idea prefixada de com ha de ser un detectiu. Gràcies a la cultura literària i cinematogràfica que hem heretat, ens hem construït un arquetip que trobem reproduït en moltes històries que consumim. Quins són aquests personatges històrics que han fet fortuna? Us animem a investigar per grups un d'aquests detectius famosos i a posar en comú les característiques.

AUTOR	DETECTIU	OBRES MÉS CONEGUDES
Arthur Conan Doyle	Sherlock Holmes	<i>Estudi en escarlata</i> <i>El gos dels Baskerville</i>
Agatha Christie	Hèrcules Poirot i Miss Marple	<i>S'anuncia un assassinat</i> <i>Assassinat a l'Orient Express</i>
Dashiell Hammett	Sam Spade	<i>El falcó maltès</i>
Raymond Chandler	Phillip Marlowe	<i>Adéu, nena (Farewell, My Lovely)</i>
Georges Simenon	Comisario Maigret	<i>Maigret i el cos sense cap</i>
Patricia Highsmith	Tom Ripley	<i>El joc de Ripley</i>
Andrea Camilleri	Comisario Montalbano	<i>La forma de l'aigua</i>
Donna Leon	Comisario Brunetti	<i>Acqua alta</i>
Francisco González Ledesma	Inspector Méndez	<i>Crónica sentimental en rojo</i>
Manuel Vázquez Montalbán	Pepe Carvalho	<i>Els mars del sud</i>
Eduardo Mendoza	El Detective Sin Nombre	<i>El misteri de la cripta embruixada</i>
Petro Márkaris	Kostas Jaritos	<i>Offshore</i>
Ferran Torrent	Toni Butxana	<i>No emprenyeu el comissari</i>
Carlos Zanón	Pepe Carvalho	<i>Problemes d'identitat</i>
Rafael Tasis	Comissari Vilagut	<i>Un crim al Paral·lel</i>
Andreu Martín i Jaume Ribera	Joan Anguera (Flanagan)	<i>No demanis llobarro fora de temporada</i>

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

Durant la lectura

Comprensió focalitzada

20. Us animem a mantenir una mirada de psicòleg durant la lectura i a estar atents als detalls que configuren la forma de ser del protagonista. Mentre llegiu, podeu anotar en una taula aquests detalls. Al final de la lectura podreu compartir-los i puntualitzar els matisos. Podríem encasellar el protagonista en algun estereotip literari o cultural?

Quadre psicològic

21. Durant quant de temps passa la història? Anoteu els indicis que cregueu que indiquen la successió de dies durant la novel·la i comenteu-ho en finalitzar la lectura.

22. Qui és el narrador de la història?

Des de les primeres línies de la novel·la detectem una veu narrativa molt marcada. Per parelles, tracteu d'identificar el narrador de la novel·la en els models que trobareu en la següent taula.

Tot seguit, trieu un altre tipus de narrador i feu una proposta alternativa a partir dels models de la taula anterior.

Proveu de redactar el primer paràgraf de la novel·la amb aquesta veu narrativa. Què ha canviat?

Punt de vista intern (Narrador intradiegètic)	
El narrador està implicat en la història, n'és un personatge que no necessàriament ha de ser el principal. El narrador explica els fets a partir de l'experiència de viure'ls o d'haver-los viscut. En aquest últim cas, el narrador pot avançar coses que passaran al final de la història perquè coneix el desenllaç, però en canvi, no podrà endinsar-se en els pensaments dels personatges.	
Narrador protagonista	Es tracta del narrador autodiegètic, és a dir, aquell que explica la seva pròpia història. La veu és del tot subjectiva, ja que la visió dels fets és molt particular. Utilitza la primera persona del singular, tot i que de vegades podem trobar un narrador que fa servir la segona persona per amagar-s'hi.
Narrador testimoni	El narrador participa en la història, però no n'és el protagonista. També és subjectiu perquè veu la realitat a partir dels seus ulls.
Punt de vista extern (Narrador extradiegètic)	
El punt de vista extern és el que adopten els narradors que no participen en la història, són entitats alienes a la relació espai/temps dels personatges que ho saben tot (o quasi tot): què es diu, què es sent i què es pensa. A més, pot saber coses que els personatges tampoc coneixen.	

Punt de vista intern (Narrador intradiegètic)	
El narrador està implicat en la història, n'és un personatge que no necessàriament ha de ser el principal. El narrador explica els fets a partir de l'experiència de viure'ls o d'haver-los viscut. En aquest últim cas, el narrador pot avançar coses que passaran al final de la història perquè coneix el desenllaç, però en canvi, no podrà endinsar-se en els pensaments dels personatges.	
Narrador omniscient	El narrador omniscient fa el paper d'un déu que ho sap absolutment tot. Aquest narrador utilitza la tercera persona i disposa la història a la seva conveniència, de manera que el lector n'accepta l'autoritat sobre la successió de fets i sobre com es disposen. El narrador omniscient, a més, té la capacitat opinativa d'influir en la consideració de les accions dels personatges.
Narrador quasi omniscient	Parlem de narrador quasi omniscient per a referir-nos al narrador que té la mateixa capacitat de la ubiqüitat que el narrador omniscient, però en aquest cas no pot transmetre els pensaments dels personatges. Es tracta d'una tècnica descriptiva propera a la de la càmera de vídeo: ressegueix tot el que fan els personatges, però deixa que l'espectador (en aquest cas el lector) jutgi els esdeveniments i els comportaments.
Narrador equiscent	El narrador equiscent és un narrador omniscient les capacitats del qual es limiten a un personatge.

23. **Durant la lectura, trobareu en diferents moments que es vincula l'olor de lavanda —o l'espígol— amb la Dàlia, el nom de la qual també és una flor. Creieu que és un fet fortuït? Investigueu quina simbologia hi ha al darrere d'aquestes espècies i tracteu d'establir alguna relació amb el referent a la novel·la.**

“Ella somrigué, la batalla guanyada, i em digué que es deia Dàlia. Un nom de flor. I que li esqueia.” (p. 109)

24. El Leo és un infeliç, ho sabem des del començament de la novel·la. Però, per què? Joan Fuster i Dante Alighieri ens donen una pista: llegiu aquests dos textos i comenteu la relació que tenen amb el nostre protagonista:

• *AQUELL VERS DEL DANT. - És clar! Només podem tenir consciència de felicitat —d’haver estat feliços— en el moment de la misèria. L’home que se sabés feliç ja començaria a no ser-ho, ja no ho seria (321).* (Aforismes, Joan Fuster,)

• *“No hi ha pitjor dolor que recordar els temps feliços, en la misèria.”* (La Divina Comèdia, Dante. *L’Infern, Cant V, vers 121-123*)

• *“Era gairebé feliç.”* (La veïna, p. 77)

25. A la novel·la hi ha un personatge que no intervé però que és decisiu: la mare del Leo. Quin paper creieu que fa aquest personatge? Quin pes té la mare sobre les decisions del Leo?

26. Estigueu atents a la lectura i tracteu d’identificar les localitzacions reals de la trama. Quins elements aporta la ciutat en l’escenari d’una novel·la negra? Per contra, què creieu que podria aportar una localització rural?

27. A la p. 132 la Dàlia explica al Leo que té ganes de deixar enrere la vida anterior i fer les coses quotidianes que se suposa que fa la gent feliç. Per què creieu que no ho feia abans?

“Tinc ganes de sortir d’aquest forat, i d’esborrar tot el que ha passat, i de tenir veïns amables que em diguin «hola» i de viure al centre i poder anar al cinema i a menjar ensaimada i xocolata en una granja, i comprar en el mercat i tenir una perruqueria amb noies somrients que et facin les ungles i et diguin que et convé un tractament a base de cogombre per al cutis, i arribar tard a casa si vaig de compres i tenir set pintallavis de set colors diferents i un tocadiscos que retrunyí a tota la casa...”

28. Al llarg de la novel·la trobem un fil conductor lineal que ressegueix els esdeveniments. Però de vegades podem trobar fragments que no tenen res a veure amb els fets, sinó amb impressions dels propis personatges que ens fan entendre com són, què pensen o quina opinió els mereixen certes coses.

Tracteu de detectar-los mentre llegiu i comenteu en què es diferencien amb la resta del discurs.

«¿Què em passa realment?» La pregunta no és fàcil de contestar, i un mateix busca evasives, però si un continua, si no es permet fugir d'estudi, la resposta, meravellosament, comença a surar de la consciència. Ningú no és capaç de trobar tantes coses a dins com un mateix, ni hi ha millor psiquiatre que una consciència alerta. Vaig seure al balancí, i, amb els ulls tancats, em vaig fer la pregunta.» (p. 84)

29. L'estil àgil i concís, juntament amb les necessitats del gènere, fa que l'autora utilitzi algunes figures retòriques pròpies del llenguatge col·loquial. Fixeu-vos en el següent fragment i decidiu de quina figura retòrica es tracta:

«El nombre de cotxes ha crescut. L'espai a les voreres, no.» (p. 173)

Per equips, tracteu de detectar més figures retòriques relacionades amb les del quadre i compartiu-les amb la resta de la classe.

Figures retòriques sintàctiques		
Hipèrbaton	Canvi de l'ordre de mots o de les lletres d'un mot. En literatura es recorre a aquest recurs per augmentar l'expressivitat del text.	<i>Per les comes i els fondals ve la vaca, tota sola.</i>
Asíndeton	Supressió d'elements que servirien usualment d'enllaç.	<i>Dona més velocitat a la frase.</i>
El·lipsi	Omissió d'algun element de la frase.	<i>No diguis mai burro a ningú que no ho sigui més que...</i>
Zeugma	Frase en què una paraula ja dita se sobreentén.	<i>Era de braços forts, curt de gambals, ample d'espatlles i ruc com ell sol.</i>
Polisíndeton	Fenomen contrari a l'asíndeton, consistent en la utilització de conjuncions innecessàries.	<i>I va baixar a l'hort i va collir maduixes i es va esgarrinxar les cames i va acabar cansadíssima.</i>
Sinonímia	Acumulació de sinònims.	<i>És covard, baix, rastrer, traïdor.</i>
Epítet	Ús d'adjectius que es poden arribar a considerar innecessaris.	<i>La blanca neu, l'aigua líquida.</i>
Anàfora	Repetició d'una o més paraules a l'inici de la frase o del vers.	<i>Voldria acaronar-te amb els llavis, voldria acaronar-te amb el pensament, amb el temps, voldria acaronar-te més enllà de l'espai.</i>
Epífora	Repetició d'una o diverses paraules al final de frases successives.	<i>De pares pobres, nasquérem pobres i morirem pobres si la vida no ens ofereix riqueses.</i>
Epanadiplosi	Començar i acabar un vers o frase amb la mateixa paraula.	<i>Derrota sempre l'enemic que no et deixa vèncer, venceràs. Derrota, doncs, la derrota.</i>
Joc de paraules	Repetir en una frase, en ordre invers, els elements de l'altra.	<i>Caminava dolçament per la platja; per la platja dolçament caminava.</i>
Paronomàsia	Joc de paraules que consisteix a utilitzar dues paraules de sons semblants, tot i que de significació diferent.	<i>Visc del vesc que busco al bosc.</i>
Sinestèsia	Un altre joc de paraules que consisteix a desplaçar un adjectiu d'un camp sensorial a un altre.	<i>Color agre.</i>

30. El protagonista diu que el seu estil de vida és “misantròpic i solitari”. Sense mirar el diccionari, seríeu capaços de saber què significa “misantròpic” pel context?

Amb l'ajuda de la tauleta o de l'ordinador i mitjançant una cerca avançada al [DIEC2](#), proveu a descobrir quin significat literal tenen les següents paraules i quins són els components lèxics i semàntics de cadascuna.

<i>misògin</i>	<i>misòleg</i>	<i>misoneista</i>	<i>misòpeda</i>
<i>filàntrop</i>	<i>licantrop</i>	<i>pitecantrop</i>	<i>teantrop</i>

31. Durant la lectura, comprovareu que l'autora intercala en el seu estil literari la llengua oral amb fragments molt més literaris i poètics. Fins i tot, trobem sentències que freguen el punt de vista filosòfic de l'autora. Prengueu d'exemple la següent afirmació i elaboreu una il·lustració amb alguna frase que us haja cridat l'atenció. Exposeu les vostres creacions i compartiu-les amb el centre.

“Les paraules són, de vegades, com boles de neu.”
(p. 163) *Imatge*

32. L'empatia és un sentiment que ens fa posar-nos en la pell d'una altra persona i entendre què està sentint. En canvi, el Leo assegura al principi de la novel·la que no està gens afectat per l'assassinat del veí. Us ha passat mai que us heu sentit malament per no mostrar cap mena d'empatia envers els altres?

33. Tenint en compte com és el Leo, com caldria entendre aquesta afirmació del protagonista? Discussiu el fragment en grups petits i establiu una hipòtesi amb una frase. Tot seguit, compartiu-la amb la classe mitjançant l'enllaç Mentimeter.

“La família és, abans que res, per als casaments i els bateigs, a tot estirar. La família no és per a parlar de coses, sinó per a les cerimònies, per al dinar de Nadal, per recordar que som d'una tribu.” (p. 88)

34. A la pàgina 137 trobem un fragment d'un text periodístic sobre el desenvolupament de la investigació. De quin gènere periodístic es tracta? Us proposem que transformeu el text en una locució de ràdio. Feu els canvis que considereu oportuns per a adaptar el format.

- Prepareu el text i adapteu els elements que cregueu oportuns per a la locució oral.
- Assageu el text tenint en compte alguns aspectes:

- Velocitat
- Corbes melòdiques
- Puntuació
- Fonètica

- Editeu l'enregistrament i inseriu elements propis de la ràdio en directe: falques publicitàries, melodies corporatives, altres veus radiofòniques...

- Pengeu el vostre àudio i compartiu-lo amb la comunitat educativa.

35. L'escena final del clàssic cinematogràfic *Allò que el vent s'endugué* és un dels finals més lloats de tots els temps. Mireu-lo, comenteu-lo i relacioneu-lo amb el fragment següent:

“Tot esborrat, i la sensació fugissera que se t'escapa un bri de vida pels escarpats de la memòria. Em feia tant mal pensar-ho... Demà, demà ho pensaré, la fugida covarda que havia après de la Scarlett O'Hara, quan deia «demà ploraré, ara no podria.»” (p. 104)

36. Tracteu de traduir les següents frases cèlebres de la història del cinema i proveu de relacionar-les amb la pel·lícula que correspon a cada cas.

FRASE CÈLEBRE	PEL·LÍCULA
<i>"Frankly, my dear, I don't give a damn."</i>	Gone With the Wind, 1939
<i>"I'm going to make him an offer he can't refuse."</i>	The Godfather, 1972
<i>"May the Force be with you."</i>	Star Wars, 1977
<i>"Love means never having to say you're sorry."</i>	Love Story, 1970
<i>"Louis, I think this is the beginning of a beautiful friendship."</i>	Casablanca, 1942
<i>"There's no place like home."</i>	The Wizard of Oz, 1939
<i>"Play it, Sam. Play 'As Time Goes By.'"</i>	Casablanca, 1942
<i>"You can't handle the truth!"</i>	A Few Good Men, 1992
<i>"I'll be back."</i>	The Terminator, 1984
<i>"Mama always said life was like a box of chocolates. You never know what you're gonna get."</i>	Forrest Gump, 1994
<i>"We'll always have Paris."</i>	Casablanca, 1942
<i>"Houston, we have a problem."</i>	Apollo 13, 1995
<i>"Keep your friends close, but your enemies closer."</i>	The Godfather Part II, 1974
<i>Elementary, my dear Watson."</i>	The Adventures of Sherlock Holmes, 1929
<i>"Listen to them. Children of the night. What music they make."</i>	Dracula, 1931
<i>"My precious."</i>	The Lord of the Rings: Two Towers, 2002
<i>"I'm king of the world!"</i>	Titanic, 1997
<i>"They may take our lives, but they'll never take our freedom!"</i>	Braveheart, 1995
<i>"Father to a murdered son, husband to a murdered wife. And I will have my vengeance, in this life or the next."</i>	Gladiator, 2000
<i>"Carpe diem. Seize the day, boys."</i>	Dead Poets Society, 1989

37. Els versos que llegeix la Blanca al Leo són un fragment del poema “Abans que neixi l'alba”, del poemari *Encara les paraules*, de Joan Vinyoli. Per parelles, prepareu-ne una lectura en veu alta. Tot seguit, discutiu en petits grups sobre aquestes tres qüestions:

- El significat de la poesia dintre de la novel·la.
- Per què el Leo demana a la Blanca que deixi de recitar-lo?
- Com és que li ve al cap després de l'incident a la carretera?
- Quin significat té la disposició dels versos?

Abans que neixi l'alba

... mentre che'l danno e la vergogna dura...

Michelangiolo, Rime, 247

*És bo de tenir llàgrimes a punt, tancades
per si tot d'una mor
algú que estimes o llegeixes
un vers o penses en el joc
perdut*

*o bé, de nit, abans
que neixi l'alba, algun lladruc
esquinça el dur silenci.*

*I venen els records
de tantes culpes que no has
mai expiat*

*i veus el derrotat
exèrcit dels homes
arrossegant els peus feixugament
per les planúries fangoses
sota la pluja, mentre xiulen
els trens.*

*Que tot és dur, cruel, sense pietat
i sempre el mal i la vergonya duren.*

https://www.nuvol.com/app/uploads/2016/12/joan_vinyoli_somriure-840x534.jpg

38. El Leo ens explica que va declarar davant del sergent Colomer tot el que sabia, però l'autora omet aquesta part en el text i ens n'hem de fer a la idea. Proveu per parelles de reproduir en un paràgraf la declaració del Leo tenint en compte els seus atributs psicològics i els antecedents que ja coneixeu. Això sí, haureu d'incloure aquests elements:

- Estil directe i indirecte (veu del personatge i del narrador)
- Elements propis de la llengua oral: és un discurs oral
- Elements propis del discurs formal: s'adreça a un sergent de la policia

Tot seguit, compartiu el vostre text a dues veus amb la resta de la classe.

39. El gir inesperat de la trama que trobem al final del capítol 6 es deu a una publicació en un diari que el Leo llegeix atzarosament.

- A quina secció del diari podríem trobar aquest tipus de text?
- De quin tipus de text creieu que es tracta, segons els elements periodístics i lingüístics que hi apareixen?
- Elaboreu una notícia per al mateix diari sobre l'aparició del cos del Just Vernis.
- Comenteu la idoneïtat de la notícia que trobem en la novel·la respecte a la veracitat i al contrast de la informació. Quines conseqüències pot tenir una notícia d'aquest tipus?

40. El començament del capítol 8 és una mena de relat intern dintre de la trama principal. Quina relació hi ha entre aquesta petita narració i els eixos temàtics del vessant periodístic de la Isabel-Clara Simó?

41. Coneixeu el mite de Pigmalión? Relacioneu aquesta lectura amb les pàgines 194 i 195 de la novel·la. Comenteu-ne les conclusions amb la resta de la classe.

42. El desenllaç de la Dàlia és fatal, però les causes només les coneixem a partir de conjetures del narrador:

“Quan va saber que anava a perdre les seves precioses possessions, devia tornar a casa i aleshores li trucà la Nora i li digué aquella comèdia que l'advocat l'hauria de defensar, també a ella. Segur que aleshores em trucà a mi, cercant protecció, i no em va trobar. Es va sentir completament desamparada. I no ho resistí.” (p. 226)

Creieu que podríem donar una altra explicació alternativa a aquest desenllaç?

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

Després de la lectura

43. *La veïna* és un títol anodí, que no ofereix massa pistes sobre l'argument ni el tema. Tenint en compte que es tracta d'una novel·la negra, per què creieu que l'editorial es va decantar per aquest títol?

Proposeu algun títol alternatiu i defenseu-ne la viabilitat comercial.

44. Isabel-Clara Simó deia que "Un llibre de narració és dues coses alhora: idees que et fan pensar i emocions que et fan estremir. Sense els dos tombants, no és un llibre de narrativa". Així doncs, per parelles, torneu a fullejar l'obra i rescateu allò que us ha fet pensar i allò que us ha fet sentir. Compartiu-ho amb la resta de la classe.

Què m'ha fet pensar?	
Què m'ha fet estremir?	

45. El 2019, Isabel-Clara Simó publica *La sarbatana*, l'última de les novel·les negres. En els agraïments del llibre, l'autora escriu:

"He de dir que idear un crim perfecte és un repte temptador, encara que només sigui per cometre'l literàriament —o no. La sarbatana n'és el resultat. Perquè un crim sigui perfecte només l'assassí ho pot saber i mai ningú no ha de poder trobar cap rastre."

Què creieu que hauria d'haver passat a *La veïna* perquè el crim hagués estat perfecte?

"Tenia dos objectius: que semblés un suïcidi i que la Dali quedés absolutament fora de tota sospita. La primera cosa era fàcil: soc una infermera, una bona infermera. Sé què s'ha de fer i com. I a més, hi ha... bé, tenim heroïna. La morfina és molt fàcil de treure. Quan un malalt ja no pot més, firmes en un llibre, hi fas constar la dosi i després li injectes aigua destil·lada. Si ho fas amb mesura, en pots treure uns quants grams cada setmana."
(p. 196)

<https://www.neuronilla.com/blackstories/>

46. En la novel·la que acabeu de llegir, els cossos policials tenen un paper important en la trama de la història, però no són definitius per a la resolució del cas. Llegiu [aquest article](#) i tracteu d'identificar els trets que ja coneixeu de la novel·la amb el que s'hi exposa.

47. En [aquest programa televisiu sobre novel·la negra](#), l'autora francesa Sandrine Destombes fa aquestes afirmacions:

“La novel·la policíaca francesa, com en la meua opinió tota novel·la policíaca del món, tracta en termes generals de temes candents, de temes que mouen el país i s'entrecreuen, evidentment, amb la sensibilitat dels seus habitants. I això és el més fantàstic de la novel·la policíaca, ja que se li pot prendre la temperatura a un país a través dels enigmes que presenta la seua novel·la negra.” (6' 24")

Quins elements heu pogut detectar durant la lectura que evoquen la situació social i política del país?

<https://www.elnacional.cat/uploads/s1/72/13/99/3/sandrine-destombes-doble-secret-familia-lessage-acn.jpeg>

48. Amb els elements que heu anotat sobre els trets psicològics del Leo, proveu de generar una descripció literària, tot alternant aquests trets amb elements físics que us haureu d'inventar.

“Era el discurs més llarg que havia fet i se'm va tallar literalment la respiració. Després, quan sortia amb el sergent Colomer, em vaig fixar en la berruga que aquest tenia a la galta dreta; una berruga no gaire notòria i que no sé per què em va donar confiança, com si fos una imperfecció diguem-ne familiar, d'aquelles que et fan properes les coses. Sentia un afecte creixent pel sergent, com si, amb la seva còrpora alta i grossa, pogués trobar-hi una certa mena de recer, una protecció contra els homenets de veu suau aspecte anodí que poden ferir com una daga quan parlen.”

Trets psicològics: “ésser anodí”	Trets físics
Treballa, resignat, en una oficina bancària.	
No li agrada cuinar.	
Record de la mare: balancí.	
Major plaer: dinar amb sabatilles i jaqueta vella d'estar per casa.	
Problema principal: l'aparcament.	
Poques habilitats socials.	
Depressiu i melancòlic.	
Passió: el dibuix (individualisme).	
No evoluciona: torna al principi.	

51. Feu un buidatge dels personatges que apareixen en l'obra i elaboreu un sociograma de relació. Tracteu d'establir una xarxa en què es vegin les connexions entre el protagonista i la resta de personatges. Segur que us ajuda a entendre millor l'obra.

52. Al llarg de la novel·la coneixem detalls del protagonista gràcies al seu discurs en primera persona, i fins i tot la música que li agrada. De vegades, podem fer-nos una idea de com són les altres persones a partir de la música que escolten. Elaboreu una taula amb els personatges de la novel·la i proveu d'atribuir-los una cançó a cadascun. Comenteu la decisió amb la resta de companys.

La música del Leo
Segon moviment de la quarta simfonia de Mendelssohn, la Italiana (p. 77)
Tres concerts de flauta de François Devienne, interpretats per Rampal (p. 169)
Montserrat Caballé (p. 220)
Marina Rossell, Pirates i bandolers (p. 182)
Quartet de piano en sol menor de Mozart (p. 153)

53. Una de les facetes més desconegudes de l'autora és la creació poètica. Tot i que sempre havia escrit poesia, només va publicar tres poemaris, però no per això tenen menys valor. L'últim dels poemaris és *Mancaça*, un llibre que recull amb cruesa i sense cap mena de pudor els sentiments dels seus últims anys de vida.

Repartiu-vos alguns textos del poemari i prepareu-ne una lectura a classe. Tot seguit, comenteu-los a partir dels següents eixos:

- Temes que tracta.
- Presència del jo líric.
- Ús del llenguatge literari.

https://estaticos-cdn.prensaiberica.es/clip/1d853fe9-99c5-4dce-8c92-8180e6d314c0_21-9-aspect-ratio_default_0.jpg

54. Les dones de la novel·la són molt diferents i cadascuna hi fa un paper. Com és aquesta xarxa femenina? Recupereu del text el paper d'aquests personatges i establiu-ne una petita tertúlia.

la Dàlia	la Nora	la mare	la Blanca
la Marilín	la Cati	la dona del metro	

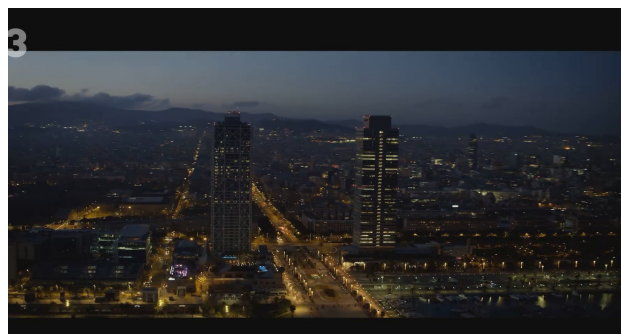
55. Les novel·les negres com *La veïna* solen situar-se en un espai eminentment urbà. Per què creieu que la ciutat és el lloc idoni per a aquest tipus de novel·les? Per parelles, feu un llistat de les raons per les quals els autors es decanten per la ciutat en comptes de zones rurals. Compartiu els resultats amb la resta de la classe.

Trama urbana	Entorn rural

56. En aquesta secció de l'Anna Guitart del programa de TV3 *Els Matins*, parla de l'última novel·la publicada d'Isabel-Clara Simó en vida (5' 30"). Precisament es tracta d'una novel·la negra: *La sarbatana*. Mireu el vídeo i compareu els elements que se n'expliquen amb *La veïna*.

<i>La sarbatana</i>	<i>La veïna</i>

57. En el procés de construcció d'una novel·la, els autors, de vegades, estudien minuciosament camps de coneixement que no els són propis ni familiars, però que són essencials per a descriure escenaris, construir personalitats, parlar sobre objectes, etc. Què creieu que ha hagut d'aprendre l'autora per a escriure aquesta novel·la?

58. Coneixem alguns **Mossos d'Esquadra** que han escrit novel·la negra, però val a dir que només un percentatge ínfim de les novel·les negres han estat escrites per investigadors o policies. Fins a quin punt l'experiència personal es veu reflectida en les seves obres? Mireu **aquesta entrevista** i converseu sobre algun d'aquests eixos:

- Els policies no escriuen més perquè els costaria destriar la realitat i la ficció.
- Els policies no escriuen més perquè no tenen temps.
- Els policies haurien d'escriure les millors històries del gènere.
- Només algú que coneix el món de la delinqüència pot escriure una bona novel·la negra.

59. Consulteu **aquesta web** i remeneu les entrades lèxiques i fraseològiques del món de la delinqüència. Trieu unes quantes entrades i genereu un diàleg per parelles entre dos individus.

60. Andreu Martín és un dels més reeixits autors actuals de novel·la negra en català. A banda de novel·les, també ha publicat *Com escric novel·la policíaca*, una mena d'assaig sobre com creu que ha de ser el gènere. En **aquest enllaç** trobareu un decàleg de 10 premisses que ell considera fonamentals en una novel·la negra. Compareu aquests 10 punts amb *La veïna* i digueu si s'acompleixen.

- Llegiu cada punt i tracteu de resumir-lo breument.
- Tot seguit, digueu si en el cas de *La veïna* s'acompleix la màxima d'Andreu Martín.

Decàleg	Comprovació La veïna
Tot i que cal captar l'atenció amb la forma, el més important és la història.	
És més important allò que es diu que com es diu.	
L'essència és l'assassinat.	
Hi ha acció fins i tot en els monòlegs.	
La trama és un engranatge enginyosament perfecte.	
El secret és un tresor: descobrir-lo és la clau de la novel·la.	
Entre línies podem llegir crítica social.	
L'humor i el cinisme de l'autor aconseguix distanciar-se del psicòpata.	
Hi ha un mòbil secret que anem coneixent a poc a poc.	
L'escriptura és el resultat d'un procés intel·ligent.	

61. Isabel-Clara Simó va publicar tres novel·les negres sota el pseudònim Nil Barral. Llegiu aquesta notícia i converseu a partir de les preguntes que us suggerim:

- a. Per a què serveixen els pseudònims?
- b. Quines motivacions empenyen els autors a utilitzar-ne?
- c. Què pretenia Isabel-Clara Simó amb el pseudònim tenint en compte la seva trajectòria literària?
- d. Coneixes altres pseudònims?

https://www.ara.cat/cultura/l-home-que-dormia-al-cotxe-nil-barral-andreu-martin_1_2563834.html

62. A més de les novel·les, l'autora va escriure tretze llibres de narrativa breu. De fet, és així com va començar a publicar amb *És quan miro que hi veig clar*. Carles Cortés afirma que l'autora va ser una peça fonamental en el gènere per a fer-lo madurar en la nostra literatura, i que el conte català no es pot explicar sense la seua aportació.

A continuació, us enllacem un conte ben conegut. Llegiu-lo al portal web de l'autora i mantingueu una tertúlia literària

Rosina, my darling

